

จับกระแส ‘แผ่นดินไหว’ ภัยใกล้ตัว

● จับกระแส พงษ์ราย
jpongrai2004@yahoo.com

ภาพความโกลาหลเกิดขึ้นแทบทุกครั้ง ที่มีคำเตือนเรื่องเหตุการณ์แผ่นดินไหว และสึนามิในพื้นที่ จ.ภูเก็ต และจังหวัดในฝั่งทะเลอันดามันของไทย ที่เคยเจอผ่านร้ายกับคลื่นยักษ์สึนามิครั้งประวัติศาสตร์เมื่อช่วง 8 ปีก่อน

แม้แผ่นดินไหวขนาด 8.6 ริกเตอร์ ที่เกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย ในช่วงปลายแก่ๆ ของวันที่ 11 เมษายนที่ผ่านมา จะไม่ก่อให้เกิดคลื่นสึนามิถล่มชายฝั่งในแถบมหาสมุทรอินเดีย รวมทั้งประเทศไทยจนเกิดความสูญเสียก็ตาม

ถัดมาอีกเพียง 5 วันในช่วงเวลาที่คลื่นพลังงานสแกนดิงยังไม่จางหาย คงไม่มีใครคาดคิดมาก่อนว่า บริเวณพื้นที่ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต จะเกิดแผ่นดินไหวขึ้น ขนาด 4.3 ริกเตอร์ จนมีบ้านเรือนเกิดรอยร้าวถึง 33 หลัง แคมป์เกิดอาฟเตอร์ช็อคตามมาถึง 40 ครั้งตลอด 2 วันโดยที่ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวเองก็รับรู้ถึงแรงสั่นสะเทือน

ทั้งที่ก่อนหน้านี้ กรมทรัพยากรธรณี จะออกมาเตือนแล้วว่าหลังเกิดแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ มักจะทำให้รอยเลื่อนมีพลัง ในไทย มีโอกาสที่จะได้รับแรงส่งถ่าย จนเกิดการขยับตัวขึ้นบ้าง โดยเฉพาะรอยเลื่อนคลองมะรุ่ย และรอยเลื่อนระนอง ซึ่งถือเป็นจุดเฝ้าระวังที่สำคัญ เพราะหลังสึนามิเมื่อ 8 ปีก่อน ก็ส่งผลให้เกิดแผ่นดินไหวขนาดเล็กมาแล้ว

ซึ่งแม้วันนี้คนไทยจำนวนหนึ่ง จะรู้จักเรื่องราวของแผ่นดินไหวกันมากขึ้น แต่สิ่งหนึ่งที่ยังสะท้อนถึงความอ่อนแอต่อระบบการเตือนภัยก็ยังคงเกิดขึ้น โดยเฉพาะองค์ความรู้เกี่ยวกับรับมือ เมื่อต้องเผชิญกับแผ่นดินไหว

เราจึงมักเห็นภาพของผู้คนจำนวนมากที่วิ่งเข้าลิฟต์ และกรูกันลงจากตึกสูงอย่างเบียดเสียดหนีตาย รถยนต์จำนวนมากที่พยายามวิ่งไปยังจุดปลอดภัย ทำให้เกิดปัญหาจราจร หรือการใช้โทรศัพท์กันมากๆ จนทำให้ระบบการสื่อสารล่ม

เรื่องราวเหล่านี้แม้จะดูใกล้ตัว แต่กลับเป็นสิ่งที่ “ใกล้ตัว” ของคนไทยยิ่งนัก แม้จะยอมรับว่า “ภัยแผ่นดินไหว” เป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติชนิดเดียว ที่ไม่มีใครสามารถพยากรณ์ล่วงหน้าทั้งเรื่องขนาด และพื้นที่ รวมทั้งวันเวลาที่เจอกับธรณีพิโรธ

เรามักได้คำว่า “ไม่ต้องตื่นตระหนก” ออกจากศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติอยู่บ่อยๆ ครั้งราวกับจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัย

ขณะที่การทำงานของกรมทรัพยากรธรณี ก็ยังอาจมีจุดอ่อนในการเผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับแผ่นดินไหว โดยเฉพาะการที่ต้องติดอยู่ในสถานการณ์เมื่อมีแผ่นดินไหวเกิดขึ้น ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ทันที เช่น การหลบอยู่ใต้โต๊ะที่แน่นอน เพื่อกันของที่ตกลงในระหว่างแผ่นดินไหว การงดการใช้ลิฟต์เพราะอาจเสี่ยงต่อการเกิดไฟดับ การค่อยๆ เดินลงมาทางบันไดหนีไฟอย่างมีสติแทนการวิ่งกันลงมา หรือการบินหรือกระโดดลง เป็นต้น

ดูเหมือนว่าข้อมูลเหล่านี้จะไม่ถูกส่งผ่านไปถึงชาวบ้านในพื้นที่เสี่ยงเหล่านี้ รวมทั้งการซักซ้อมและทำความเข้าใจ ถึงวันนี้คนจำนวนมากจะรู้จากข่าวว่าประเทศไทยมีรอยเลื่อนมีพลังอยู่ถึง 14 จุด ใน 22 จังหวัดทั่วประเทศก็ตาม

ในวันข้างหน้า ไม่ว่าจะเกิดแผ่นดินไหวอีกกี่ครั้ง เชื่อว่าตาสี ตาสา คงไม่รู้หรอกว่ารอยเลื่อนที่อยู่หน้าบ้านพวกเขา ต้องเตรียมตัวอยู่กับมันอย่างไร หรือต้องควบคุมสติและปฏิบัติตัวอย่างไร เมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์จริง เพราะแก๊งวิ่งหนีเอาตัวรอดไปแล้ว...

สิ่งที่ยังสะท้อนถึง
ความอ่อนแอต่อระบบ
การเตือนภัย คือองค์
ความรู้เกี่ยวกับการ
รับมือเมื่อแผ่นดินไหว